

Høring av forslag til ny vann- og avløpsforskrift

Tinn kommune legger med dette forslag til ny vann- og avløpsforskrift ut på høring. Frist for innsending av uttalelser er satt til 19. November 2018.

Høringssvar kan sendes postmottak@tinn.kommune.no med saksnummer .....

1 Bakgrunn

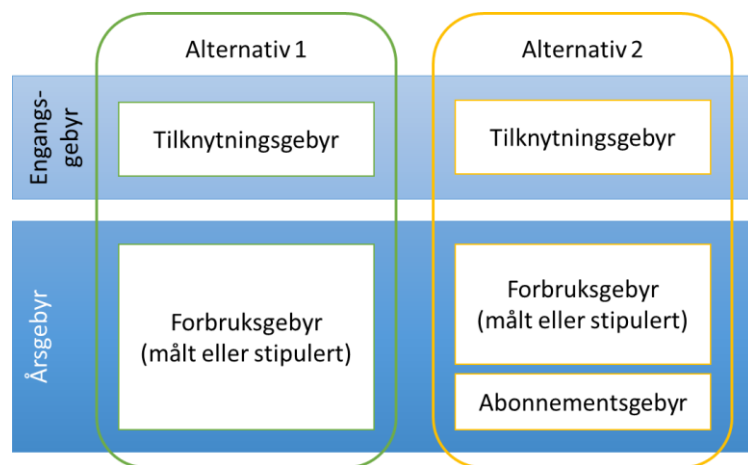
Rammene for kommunale vann- og avløpsgebyr fastsettes i kommunal forskrift. Gjeldende vann- og avløpsforskrift ble vedtatt av Tinn kommunestyre i 2012. Siden den gang har det skjedd viktige endringer i sentrale lover og forskrifter som berører vannforsyning og avløpshåndtering. Fra 2012 er kommunens adgang til å kreve inn vann- og avløpsgebyrer hjemlet i *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg. Forurensningsforskriften* fra 2004 fastsetter de overordnede rammene for gebyrene og hovedreglene om utregning og innkreving.

Vann- og avløpsgebyrene i Tinn kommune bygger på selvkostprinsippet, det vil si at kommunens kostnader med å frembringe tjenestene skal dekkes inn gjennom de gebyrene som abonnentene betaler. Kommunen har etter forurensningsforskriften ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. Over- eller underskudd i det enkelte år skal henholdsvis avsettes til eller trekkes fra bundne driftsfond. Avsatt overskudd fra det enkelte år tilbakeføres til abonnentene i form av lavere årsgebyrer i løpet av en femårsperiode. Tilsvarende vil fremførbare underskudd dekkes inn over årsgebyret i løpet av en femårsperiode. Vann- og avløpsgebyrene skal ikke brukes til å finansiere andre deler av kommuneforvaltningen.

2 Nærmere om sentrale regler

Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg, samt tilhørende forskrift, sier at kommunene kan dekke inn inntil 100 % av sine kostnader til vann og avløp gjennom gebyrer. Videre sier lovens tilhørende forskrift at gebyrene skal bestå av engangsgebyr for tilknytning og årlige gebyrer. Ved beregning av selvkost bør de til enhver tid gjeldende retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester legges til grunn.

De årlige gebyrene skal enten beregnes på grunnlag av vannforbruk, eller en todelt gebyrordning med en fast og en variabel del. Figur 1 skisserer de to alternativene.

Figur 1 - Vann- og avløpsgebyrer

2.1 Tilknytningsgebyr

Tilknytningsgebyret er et engangsgebyr. Det skal ikke kreves nytt gebyr ved ominnredning eller bruksendring. Kommunen har anledning til å vedta i lokal forskrift at det skal kreves et tillegg i gebyret ved tilbygg eller påbygg. Kommunen kan da bestemme at tilleggsgebyret bare skal betales når utvidelsen utgjør et visst minsteareal.

2.1.1 Kostnadsgrunnlag

I forskriften med kommentarer er det ikke spesifisert hvilke kostnader som skal dekkes inn gjennom tilknytningsgebyret, men intensjonen er at det skal dekke en forholdsmessig del av kommunens samlede kostnader med vannforsyning og avløp. Gebyret skal beregnes for den enkelte faste eiendom eller for den enkelte boenhet på eiendommen.

2.1.2 Anledning til å kreve inn gebyret

Plikt til å betale engangsgebyr for tilknytning oppstår når en ellers gebyrpliktig eiendom blir bebygd, eller når gebyrplikt for bebygd eiendom inntreffer etter *lov om kommunale vass- og avløpsanlegg* § 3. Kommunen bestemmer når gebyrene forfaller til betaling. Det kan ikke stilles krav om betaling av tilknytningsgebyr før utstedelse av byggetillatelse.

2.2 Årsgebyr

2.2.1 Beregningsmåte

Årsgebyr kan beregnes på to forskjellige måter. Gebyret kan beregnes utelukkende på bakgrunn av vannforbruk, eller kommunen kan velge en todelt gebyrordning hvor årsgebyret består av en fast og en variabel del hvor den variable delen beregnes ut fra vannforbruk. Vannforbruket kan enten være målt eller stipulert ut fra bebyggelsens størrelse. Det er ikke tillatt å fastsette minimumsgebyrer. Dersom årsgebyret beregnes ut fra stipulert forbruk, skal det stipulerte forbruket i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk.

Hvis vannforbruket stipuleres, skal bebyggelsens areal legges til grunn for boligeiendommer, da dette antas å gi best uttrykk for vannforbruket sett over en lengre periode.

Kommunen avgjør selv om tidligere arealberegninger skal benyttes, eller om det skal foretas ny beregning. Kommunen må i den kommunale forskriften redegjøre for de beregningsprinsippene som ligger til grunn for å fastslå stipulert forbruk for ulike bruksareal. Det kan tas hensyn til bebyggelsens art og bruk, samt eiendommens størrelse og beskaffenhet. Prinsipielt gjelder at vannmengde inn er lik avløpsmengde ut.

Både kommunen og den enkelte gebyrpliktige kan kreve at årsforbruket skal fastsettes ut fra målt forbruk. Den enkelte gebyrpliktige må selv bekoste slik måling, og målingen må utføres med vannmåler etter kommunens anvisning.

2.2.2 Eiendom som ikke brukes som bolig (næring mv.)

For næringseiendom og andre eiendommer som ikke brukes som bolig, er hovedregelen at årsforbruket, eventuelt den variable delen av årsgebyret, beregnes på grunnlag av målt vannforbruk. Er det ikke installert vannmåler, kan det fastsettes særlige regler eller inngås særlige avtaler om beregning av gebyret.

Kommunen har begrenset adgang til å sette lavere gebyrer for disse eiendommene enn det som følger av kommunens ordinære beregningsmåte for boligeiendommer. Det er ikke adgang til å fastsette en ren kvantumsrabatt for storforbrukere av vann.

For bedrifter, gartnerier, gårdsbruk og annen virksomhet hvor avløpsmengden avviker vesentlig fra vannforbruket, kan det inngås avtale basert på avvikende avløpsmengde.

Det kan gjøres fradrag for vann som går inn i bedriftens produkter, eller av andre grunner ikke slippes ut i avløpsnett fra næringseiendommer og andre eiendommer nevnt ovenfor.

For eiendom der kommunens kostnader ved vannproduksjonen er vesentlig lavere enn den øvrige vannproduksjonen, kan forbruksgebyret for vann reduseres etter avtale.

Det kan beregnes økt avløpsvannmengde i forhold til målt vannforbruk dersom overvann føres til avløp. For eiendommer med installert sprinkleranlegg kan det gjøres særlige avtaler slik at kommunens kostnader blir dekket.

2.2.3 Fastsettelse av særlige regler

Det kan fastsettes særlige regler for eksempel for bebyggelse som bare er i bruk deler av året, som har et særlig stort areal i forhold til vannforbruk og avløpsmengde eller som har tomt som medfører stort vannforbruk. Andre kriterier, som for eksempel gebyrpliktiges privatøkonomi, antall personer eller antall våtrom i huset, kan ikke legges til grunn for gebyrberegningen.

Bestemmelsen gir adgang til å fastsette ulike beregningsmåter for eiendommer med ulik bruk. Dette innebærer ikke at selve prisen per m³ vann/avløp kan settes forskjellig for de ulike eiendommene.

2.2.4 Abonnementsgebyr (fast del i todelt modell)

En eventuell fast del (abonnementsgebyr) skal være stabil og ikke avspeile variasjon i forbruk. Den faste delen av årsgebyret bør ikke hindre den enkelte abonnent i å kunne påvirke eget årsgebyr gjennom å regulere vannforbruket. Ved ressursknapphet kan kommunen vurdere å fastsette gebyret på grunnlag av forbruk alene, det vil si at gebyret bare er basert på en forbruksavhengig variabel del.

Generelt er det vanlig at den faste delen gjenspeiler de faste kostnadene (typisk kapitalkostnader) knyttet til tjenesten. Samtidig anbefales det at abonnementsgebyret ikke overstiger 50 % av årsgebyrinntektene. Dette for å fremme vannsparing.

2.2.5 Ulike gebyrsatser

Utgangspunktet er at de samme gebyrsatsene skal gjelde i hele kommunen. Følgende unntak gjelder:

1. Tilknytningsgebyret kan differensieres avhengig av om den gebyrpliktige har betalt refusjon etter plan- og bygningsloven eller andre former for opparbeidelseskostnader for tekniske anlegg som er utført etter planer godkjent av kommunen. Regler om differensierte gebyrsatser må fastsettes i kommunens forskrift.
2. Det kan fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytning- og årsgebyr dersom et vann- eller avløpsanlegg eller større enhet av dette medfører vesentlig høyere eller lavere kostnader enn de øvrige. Det kan kun fastsettes lavere gebyrsatser dersom kostnadene med å forsyne forbrukerne med vann i et vannforsyningsområde er mindre kostbart enn i et annet vannforsyningsområde i kommunen. Med gebyrsats menes kostnad per måleenhet for årsgebyr eller tilknytningsgebyr. Forbrukerkjøpsloven gir imidlertid forbruker mulighet til å kreve et passende prisavslag på levert vann dersom vannkvaliteten er dårlig i perioder.
3. Det kan videre fastsettes ulike gebyrsatser for tilknytnings- og årsgebyr for ulike boligkategorier, der det er ulike kostnader forbundet med betjening av ulike boligkategorier. For eksempel kan det fastsettes lavere gebyrsatser for blokkleiligheter på bakgrunn av at kostnadene med ledningsnett er lavere per boenhet for disse boligkategoriene enn for mer spredte boligheter.
4. Det kan fastsettes høyere gebyrsats for avløpsvann som er mer forurenset enn vanlig kommunalt avløpsvann, og som det koster kommunen mer å behandle.

Begrensninger som fremgår ovenfor gjelder ikke fordelingen av den faste delen av årsgebyret ved bruk av todelt gebyrordning.

2.2.6 Andre forhold

Kommunen kan ikke ilegge tilleggsgebyr eller øke gebyrsatsen ved manglende etterlevelse av pålegg. Imidlertid kan kommunen kreve dekket faktiske direkte kostnader som kommunen har pga. manglende etterlevelse av pålegg knyttet til den enkelte eiendom.

Ved omlegging eller utbedring av avløpsledninger kan kommunen kreve at eier av tilknyttet stikkledning foretar tilsvarende omlegging eller utbedring.

Unnlater gebyrpliktig å etterkomme pålegg om utbedring av lekkasjer som medfører forurensing kan det fastsettes tvangsmulkt. Vedtak om tvangsmulkt fastsettes i henhold til *forurensningslovens* § 73. Kommunen har myndighet til å vedta tvangsmulkt på de områdene hvor de etter loven og forskrifter ellers har forurensningsmyndighet. Tvangsmulkten skal ha en størrelse som gjør det ulønnsomt å ikke følge kravet. Innkrevd tvangsmulkt tilfaller staten. Se § 9.9 i forslag til ny forskrift.

Om renteplikt ved for sen betaling eller tilbakebetaling av vann- og avløpsgebyrer gjelder reglene i *lov 6. juni 1975 nr. 29 om eigeomsskatt til kommunane* § 26 tilsvarende. Forfalt krav på årsgebyr er sikret med pant i eiendommen etter *panteloven* § 6-1.

Lokale forskrifter for fastsettelse av vann- og avløpsgebyrer er fortsatt gjeldende, så fremt de ikke er i strid mot kravene i kapittel 16 i *forurensningsforskriften* eller inntil kommunen bestemmer noe annet. Forskrifter med minimumsgebyrer skulle vært endret før 1.1.2008.

3 Gjeldende lokal forskrift

Gjeldende forskrift i Tinn kommune heter *Forskrift for vann- og avløpsgebyrer* og er hjemlet i *lov 16. mars 2012 nr. 12 om kommunale vass- og avløpsanlegg*. Forskriften ble vedtatt av Tinn kommunestyre 6. desember 2012.

3.1 Tilknytningsgebyr

Dagens tilknytningsgebyr faktureres for bebygd eiendom, ved førstegangsoppføring av bygg på eiendom eller ved utvidelse av eksisterende bygg foruten bolig, som blir tilknyttet offentlig vann- og/eller avløpsnett. For bolig betaler man én sats per kvadratmeter, mens man for annen bebyggelse har en trappetinnsmodeell inndelt i tre intervaller. Nedtrappingen gjelder per enkeltbygg. I dagens gebyrregulativ opererer man med ulike satser for vann og avløp. I tabell 1 under kan man se satsene for tilknytningsgebyret for vann og avløp i 2018.

Tilknytningsgebyr 2018	Vann inkl.mva	Avløp inkl.mva
Bolig pr m ²	287	189
Annen bebyggelse 0-300 m ² for de første	287	189
Annen bebyggelse 301-2700 m ² for de neste	143	94
Annen bebyggelse >2700 m ² overskytende	43	28
<i>Bolig 150 m²</i>	<i>43 050</i>	<i>28 350</i>
<i>Næringsbygg 2000 m²</i>	<i>329 200</i>	<i>216 500</i>

Tabell 1 - Tilknytningsgebyr for vann og avløp - 2018

3.2 Årsgebyr

For vann beregnes et todelt årsgebyr. Abonentene belastes en fastavgift (abonnementsgebyr) som er delt inn i åtte kategorier, én sats for bolig/fritidseiendommer og syv for næring. I tillegg belastes abonnentene et forbruksgebyr som er fastsatt på grunnlag av målt eller stipulert forbruk. Dette tilsvarer alternativ 2 i figur 1. Stipulert forbruk er basert på beregning av bruksareal i henhold til NS-3940. Gebyrpliktig areal fremkommer ved at etasjens BRA multipliseres med følgende fastsatte vektall for den enkelte etasje:

Kjelleretasje: 0,2
Underetasje: 0,5
Hovedetasje: 1,0
2.etasje: 0,6
Loftsetasje: 0,3

Summen multipliseres med en fastsatt omregningsfaktor på 2 m³/m² for bolig, mens fritidsboliger har en omregningsfaktor på 1 m³/m².

Årsgebyr 2018	Vann inkl.mva	Avløp inkl.mva
Ab.gebyr bolig og fritidseiendom	2 039	1 695
Ab.gebyr næring 0-250 m ³	2 039	1 695
Ab.gebyr næring 251-500 m ³	4 078	3 390
Ab.gebyr næring 501-1000 m ³	8 157	6 780
Ab.gebyr næring 1001-2000 m ³	16 313	13 560
Ab.gebyr næring 2001-4000 m ³	32 626	27 120
Ab.gebyr næring 4001-8000 m ³	81 565	67 800
Ab.gebyr næring over 8001 m ³	122 348	101 700
Forbruksgebyr	21,38	21,25
Årsgebyr målt forbruk - 125 m ³	4 712	4 351
Årsgebyr stipulert forbruk - 150 m ² x 2 m ³ /m ²	8 453	8 070
Årsgebyr næring - 750 m ³	24 192	22 718

4 Forslag til ny forskrift for vann og avløp

I dette kapittelet skisseres hovedtrekkene og spesielle forhold i forslaget til ny forskrift for vann og avløp.

4.1 Kostnadsdekning

I ny forskrift foreslås det at gebyrene fullt ut skal dekke kommunens kostnader for levering av vann- og avløpstjenester. Tidligere har man praktisert 80 % kostnadsdekning for vann, men i fjor oppnådde man 100 % dekning. For avløp blir det ingen endring, da man allerede praktiserer full kostnadsdekning.

4.2 Tilknytningsgebyr

Ved tilknytning til kommunalt vann- og/eller avløpsnett er det abonnenten som står for rørleggerkostnaden. Kommunen har således ikke direkte kostnader knyttet til tilknytningen. Kommunens kostnader er hovedsakelig knyttet til administrativ registrering av ny abonnent.

I forslag til ny forskrift er tilknytningsgebyret foreslått som en fast sats krevd ved hendelsene beskrevet i forskriftens § 8.1 bokstav a) til d). En fast sats antas å oppleves som mer rettferdig for abonnentene enn en sats som er avhengig av for eksempel bygningsstørrelse.

Det legges ikke opp til å ilegge tilknytningsgebyr ved til-/påbygg av eksisterende eiendom.

Samlede inntekter fra tilknytningsgebyr avhenger av nybyggings- og etableringsaktiviteten i kommunen og vil variere fra år til år. Dersom gebyrsatsen er høy vil mange tilknytninger medføre at tilknytningsgebyrinntektene utgjør en betydelig andel av årets gebyrinntekter. Dette vil kunne påvirke muligheten til å holde årsgebyret stabilt, siden årsgebyret må reduseres ved overskudd på selvkostkalkylen. Et lavt nivå på tilknytningsgebyret er i tråd med anbefalingen fra *Norsk Vann*.

Gebyrsatsen fastsettes årlig av kommunestyret og vil fremkomme av gebyrregulativet.

4.3 Todelt årsgebyr

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr for både vann og avløp, med en fast del og en variabel del (tilsvarende alternativ 2 i figur 1). Valget av en todelt gebyrmodell begrunnes i at dette bedre vil fange opp tjenestenes kostnadssammensetning, samt at det gir anledning til å differensiere den faste delen av årsgebyret.

Samlede abonnementsgebyrinntekter skal fortrinnsvis dekke gebyrtjenestens forventede kapitalkostnader (kalkulatoriske renter og avskrivninger). Disse kostnadene kan ansees som faste og forbruksuavhengige.

4.4 Abonnementsgebyr

I forslaget til ny forskrift foreslås det at boligeiendom og fritidsbolig skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet. For andre eiendommer enn boliger vil abonnementsgebyret vektas etter forbruksdata, slik at abonnementsgebyret står i forhold til abonnentens andel av kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp.

4.5 Variabelt gebyr

Regelverket gir begrensede muligheter til å differensiere det variable forbruksgebyret. Det anbefales å operere med samme gebyr per m³ for alle abonnentgrupper. Gebyret fastsettes etter enten målt eller stipulert forbruk for boligeiendommer og som hovedregel etter målt forbruk for øvrige eiendommer. Ved stipulert forbruk foreslås det i ny forskrift at forbruket beregnes ut fra eiendommens bruksareal (BRA) etter NS-3940, i henhold til et forholdstall mellom bruksareal og vannvolum. Forholdstallet fremgår av gebyrregulativet. Det vil si at man går bort fra ordningen med fastsatte vektall for den enkelte etasje for å komme frem til gebyrpliktig areal.

Gebyr for midlertidig tilknytning er innarbeidet i bestemmelsen om gebyr etter målt forbruk (variabel del av årsgebyret). Imidlertid kan kravet om vannmåler fravikes dersom vannforbruket kan fastsettes på andre måter. I tilfeller der det ikke er mulig å installere vannmåler kan kommunen fastsette et stipulert forbruk.

4.6 Omregningsfaktor for stipulert forbruk

Regelverket understreker at det stipulerte forbruket skal i størst mulig grad tilsvare reelt forbruk. I dagens gebyrregulativ stipuleres helårsboliger til et årlig forbruk på 2 m³ vannforbruk per m² bruksareal. I følge Norsk Vann (2011) bør omregningsfaktoren for stipulert årlig forbruk ligge mellom 1,1 – 1,3 m³ per m² bruksareal (BRA).

Da stipulert forbruk bør tilsvare reelt forbruk er det naturlig at forholdstallet mellom bruksareal og vannvolum reduseres fra dagens nivå. I forslag til ny forskrift fastsettes forholdstallet i gebyrregulativet.

4.7 Særskilt om vannmåler mv.

I forslag til ny forskrift eies alle vannmålere av kommunen. Abonnementen betaler en årlig leie for anskaffelse og vedlikehold av vannmålere.

I forslag til ny forskrift åpnes det for at kommunen kan fastsette årsgebyret skjønnsmessig etter purring dersom abonnenten unnlater å foreta avlesning. Kommunen kan selv foreta avlesning uten ytterligere varsel til abonnenten, og kreve særskilt gebyr for dette (oppmøtegebyr for avlesning av vannmåler). Oppmøtegebyret fastsettes årlig i gebyrregulativet.

5 Gebyrsimulering

Den nye VA-forskriften danner grunnlaget for et nytt gebyrregulativ. Simuleringen nedenfor viser en sammenligning av VA-gebyrene i 2018 ved ny og gjeldende VA-forskrift. Alle priser er inkl. mva.

5.1 Forbruks- og abonnementsgebyr ved ny forskrift

Ny vann- og avløpsforskrift foreslår et todelt årsgebyr med en fast del og en variabel del, slik som ved gjeldende forskrift. Det er lagt til grunn at den faste delen (abonnementsgebyret) skal dekke 100 % av kapitalkostnadene for vann og avløp. Boligeiendom, herunder fritidsbolig og borettslag/sameie, skal betale abonnementsgebyr som en fast sats per boenhet, mens nærings- og kombinasjonseiendommer skal betale abonnementsgebyrer etter vektete kategorier, som igjen er basert på historisk vannforbruk. I avsnitt 5.3 er det utarbeidet nye næringskategorier for Tinn kommune. Endelige kategorier og priser vedtas årlig i kommunens gebyrregulativ. I tabell 2 og tabell 3 under er det vist en sammenligning av gjeldende og ny forskrift for henholdsvis vann og avløp.

Simulering av gebyrer 2018, inkl. mva	Enhet	Gjeldende forskrift VANN	Ny forskrift VANN
Abonnementsgebyr	kr/abonntent	2 039	1 464
Forbruksgebyr	kr/m ³	21,38	23,68

Tabell 2 - Sammenligning av forbruks- og abonnementsgebyr for vann ved ny og gjeldende VA-forskrift

Simulering av gebyrer 2018, inkl. mva	Enhet	Gjeldende forskrift AVLØP	Ny forskrift AVLØP
Abonnementsgebyr	kr/abonntent	1 695	1 169
Forbruksgebyr	kr/m ³	21,25	23,68

Tabell 3 - Sammenligning av forbruks- og abonnementsgebyr for avløp ved ny og gjeldende VA-forskrift

5.1 Årsgebyr stipulert forbruk

For de abonnenter som betaler etter stipulert forbruk benyttes det i dag fastsatte vektall for den enkelte etasje og en omregningsfaktor på 2 m³/m². I nytt gebyrregulativ er det foreslått å gå bort i fra vektall for den enkelte etasje og endre omregningsfaktoren til 1,2 m³/m². Ny forskrift legger også til rette for at omregningsfaktoren fra m² til m³ kan endres gjennom gebyrregulativet. For å kunne gjøre en best mulig sammenligning av gjeldende og ny forskrift har vi tatt utgangspunkt gjennomsnittlig kubikkmeter for bygningsgruppen etter at arealberegning er gjort. Tabell 4 og tabell 5 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for boligeiendommer med tre ulike bygningstyper for stipulert forbruk; enebolig, tomannsbolig og rekkehus.

Årsgebyr ved gjeldende forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
110 Enebolig	219	6 720	6 349	13 069
120 Tomannsbolig	169	5 652	5 286	10 938
130 Rekkehus, kjedehus og andre småhus	188	6 058	5 690	11 748

Tabell 4 - Vann- og avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med stipulert forbruk ved gjeldende VA-forskrift

Årsgebyr ved ny forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
110 Enebolig	193	6 033	5 738	11 771
120 Tomannsbolig	179	5 702	5 407	11 108
130 Rekkehus, kjedehus og andre småhus	156	5 157	4 862	10 019

Tabell 5 - Vann- og avløpsgebyrer for ulike boligeiendommer med stipulert forbruk ved ny VA-forskrift

Tabell 6 nedenfor viser gebyrdifferanser mellom ny og gjeldende VA-forskrift for henholdsvis vann og avløp. Et negativt tall i tabellen under indikerer at boligabonnentene betaler mindre ved ny enn ved gjeldene forskrift.

Differanse mellom ny og gjeldende forskrift	Δ Vann	Δ Avløp	Δ Totalt
110 Enebolig	-687	-611	-1 298
120 Tomannsbolig	50	120	170
130 Rekkehus, kjedehus og andre småhus	-901	-828	-1 729

Tabell 6 - Differanser mellom gebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift

Simuleringen viser at gjennomsnittet for enebolig og rekkehus som har stipulert forbruk vil få lavere gebyr ved ny forskrift. Det skyldes en kombinasjon av at man går bort fra vektall for hver etasje og at man setter ned omregningsfaktor fra 2 til 1,2 m³/m². Det er også verdt å merke seg at en del abonnenter ved gjeldende forskrift har et areal lik null som ved denne gebyrberegning har fått tildelt et gjennomsnittet for bygningstypen. Blant annet har flesteparten av abonnentene fra TVA fått tildelt et BRA på 115 m² som er gjennomsnittsstørrelsen for fritidsbolig i matrikkelen. Tildelt BRA i kombinasjon med at omregningsfaktoren øker fra 1 til 1,2 m³/m² vil trolig en del av fritidsabonnentene få økte gebyrer, men siden datagrunnlaget er av varierende kvalitet kan man ikke si dette med sikkerhet.

5.2 Årsgebyr målt forbruk

Tabell 7 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer for målt forbruk ved gjeldende forskrift, mens tabell 8 viser tilsvarende gebyrer ved ny forskrift. Det er tatt utgangspunkt i fire ulike størrelser for målt forbruk; 80, 150, 250 og 400 m³.

Årsgebyr ved gjeldende forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Målt forbruk + abonnementsgebyr	80	3 749	3 395	7 144
Målt forbruk + abonnementsgebyr	150	5 245	4 883	10 128
Målt forbruk + abonnementsgebyr	250	7 383	7 008	14 390
Målt forbruk + abonnementsgebyr	400	10 589	10 195	20 784

Tabell 7 - Vann- og avløpsgebyrer for abonnenter med målt forbruk ved gjeldende VA-forskrift

Årsgebyr ved ny forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Målt forbruk + abonnementsgebyr	80	3 358	3 063	6 421
Målt forbruk + abonnementsgebyr	150	5 015	4 720	9 735
Målt forbruk + abonnementsgebyr	250	7 383	7 088	14 470
Målt forbruk + abonnementsgebyr	400	10 934	10 639	21 573

Tabell 8 - Vann og avløpsgebyrer for abonnenter med målt forbruk ved ny VA-forskrift

Tabell 9 nedenfor viser gebyrdifferanser mellom ny og gjeldende VA-forskrift for henholdsvis vann og avløp. Et negativt tall i tabellen under indikerer at boligabonnentene betaler mindre ved ny enn ved gjeldende forskrift.

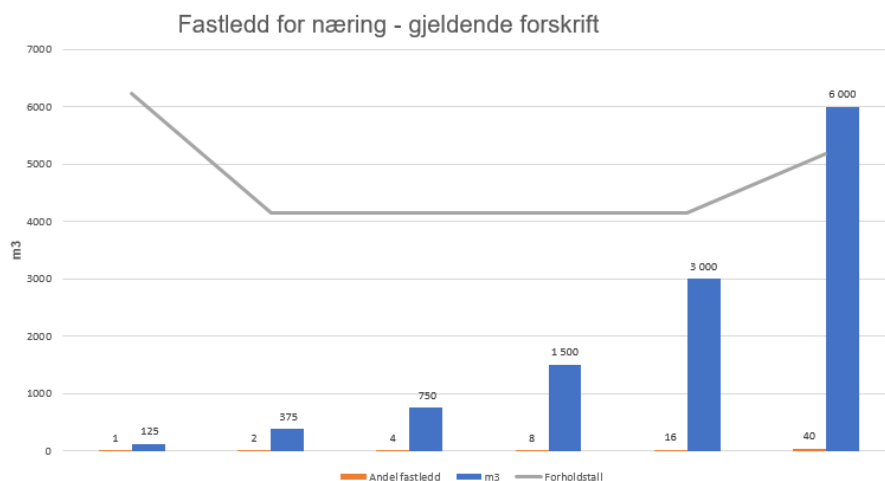
Differanse mellom ny og gjeldende forskrift	m3	Diff. Vann	Diff. Avløp	Totalt
Årsgebyr målt forbruk	80	-391	-332	-724
Årsgebyr målt forbruk	150	-230	-163	-393
Årsgebyr målt forbruk	250	-0	80	80
Årsgebyr målt forbruk	400	345	444	788

Tabell 9 - Differanser mellom gebyrer ved ny og gjeldende forskrift

Simuleringen viser at boligabonnenter som har et normalforbruk vil få lavere gebyrer. Skjæringspunktet for vann der ny forskrift blir dyrere enn gjeldende forskrift er ved forbruk på 250 m³, mens avløp har et skjæringspunkt på 217 m³. Høyere forbruksgebyr og lavere abonnementsgebyr ved ny forskrift indikerer at abonnenter med et lavt vannforbruk vil få et lavere årsgebyr, sammenlignet med gjeldende forskrift. Følgelig vil abonnenter med et høyere vannforbruk få et høyere årsgebyr. Det er 144 boligabonnentene som bruker over 200 kubikkmeter med vann. Det er knyttet noe usikkerhet til simuleringen. En faktor som trekker i motsatt retning er at abonnenter med stipulert forbruk får lavere grunnlag som isolert sett fører til en høyere forbrukssats.

5.3 Næringskategorier

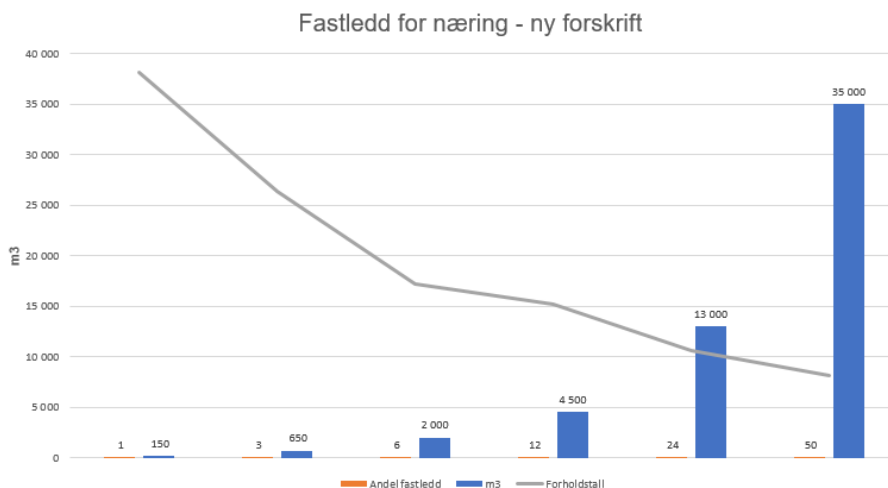
Bakgrunnen for inndelingen i kategorier er at kommunen må ta hensyn til at kommunens infrastrukturkostnader knyttet til vann og avløp er forholdsmessig høyere for storforbrukende abonnenter enn for en boligeiendom. I gjeldende gebyrregulativ kan man se at forholdstallet mellom forbruk og antall abonnementsgebyr er konstant eller øker ved høyere forbruk.

Figur 2 - Fastledd for næring - gjeldende forskrift

I forslag til ny kategoriinndeling foreslås det er konveks oppbygning der forholdstallet mellom forbruk og antall abonnementsgebyr avtar ved høyere forbruk. Dette skyldes at det ikke nødvendigvis er en proporsjonal sammenheng mellom økte kapitalkostnader og økt vannforbruk, for eksempel stordriftsfordeler ved investeringer i infrastruktur med høy kapasitet.

Figur 3 - Fastledd for næring - ny forskrift

Næringsabonnenter i ny forskrift vil bli inndelt i syv ulike kategorier som gir fra ett til hundre abonnementsgebyrer. Tabell 10 nedenfor viser en oversikt over antall fastledd (abonnementsgebyr) basert på vannforbruk. Dette gjelder for nærings- og kombinasjonseiendommer. Med kombinasjonseiendom menes eiendom hvor det både er næringsbygninger og bygninger for bolig.

Næringskategorier	Antall fastledd	m3 lav	m3 høy	Abonnenter vann	Abonnenter avløp
Kategori 1	1	0	300	82	79
Kategori 2	3	300	1 000	35	31
Kategori 3	6	1 000	3 000	13	12
Kategori 4	12	3 000	6 000	6	7
Kategori 5	24	6 000	20 000	2	0
Kategori 6	50	20 000	50 000	1	0
Kategori 7	100	50 000	150 000	0	0

Tabell 10 - Oversikt over næringskategorier og antall fastledd

Den enkelte eiendom skal betale et gitt antall abonnementsgebyr etter denne tabellen basert på eiendommens høyeste vannforbruk de siste årene. Dette er en god og tilgjengelig approksimasjon på forsyningskapasitet til den enkelte eiendom og dermed også på kommunens infrastrukturkostnader per storforbrukende næringseiendom. Praksisen er i bruk i flere kommuner.

Faktoren er satt slik at samlet årsgebyr (forbruksgebyr + abonnementsgebyr) blir lavere enn i en modell med bare forbruksgebyr.

5.3.1 Endring av tilordnet kategori for abonnementsgebyr

Det er ikke lagt opp til at tilordnet kategori for den enkelte eiendom skal kunne endres på basis av en reduksjon i vannforbruket. Det er flere årsaker til dette:

- Fastleddet skal dekke kommunens kostnader knyttet til den teoretiske leveringskapasiteten til hver abonnent.
- Kommunens infrastruktur avskrives lineært over 20 år (vannbehandlingsanlegg/renseanlegg) og 40 år (vann- og avløpsledninger) slik at de faste kostnadene er relativt stabile over tid og er upåvirket av endringer i den enkelte abonnents varierende vannforbruk.
- Siden kommunens kostnader innenfor vann og avløp i sin helhet skal dekkes av abonnentene medfører endringer av kategoritilhørighet en kostnadsforskyvning fra en gruppe abonnenter til en annen.
- Dersom en abonnent gis anledning til å «søke» om tilordning til en annen kategori vil dette kunne få en uheldig smitteeffekt samtidig som det kan føre til en uønsket «etterspørsel» etter politisk (sær-)behandling.
- Stadig endring av kategoritilhørighet for et stort antall næringsabonnenter kan påføre kommunen kostnader med å oppdatere fakturasystemet.

EDM anbefaler sterkt å revidere kategoritilhørighet ved jevne mellomrom, f.eks. hvert femte år. Vi anbefaler da å se på forbruksdata fra årene 2013 og frem til sist avleste målerstand for den enkelte eiendom. Det høyeste vannforbruket i perioden bør legges til grunn for kategoritilhørighet.

Enkelte næringsseiendommer har ikke vannmåler og betaler følgelig abonnementsgebyr etter areal. Dersom slike eiendommer utstyres med vannmåler bør kommunen endre tilordnet kategori etter to til tre år med måleravlesninger.

Samlet inntekt fra abonnementsgebyr skal dekke kommunens kapitalkostnader, dvs. kostnader knyttet til kommunens infrastruktur. En abonnent kan redusere årsgebyr for vann og avløp ved å senke vannforbruket.

5.4 Årsgebyr næring

Tabell 11 og tabell 12 nedenfor viser vann- og avløpsgebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift for næringsseiendommer. Det er tatt utgangspunkt i 7 ulike størrelser for målt forbruk; 150, 650, 2000, 4500, 13 000, 35 000 og 100 000 m³. Disse verdiene representerer snittforbruket til tilhørende kategori i starten av avsnitt 5.3.

Årsgebyr ved gjeldende forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Næring - 1 abn.gebyr + målt forbruk	150	5 245	4 883	10 128
Næring - 4 abn.gebyr + målt forbruk	650	22 050	20 593	42 643
Næring - 16 abn.gebyr + målt forbruk	2 000	75 376	69 620	144 996
Næring - 40 abn.gebyr + målt forbruk	4 500	177 753	163 425	341 178
Næring - 60 abn.gebyr + målt forbruk	13 000	400 223	377 950	778 173
Næring - 60 abn.gebyr + målt forbruk	35 000	870 473	845 450	1 715 923
Næring - 60 abn.gebyr + målt forbruk	100 000	2 259 848	2 226 700	4 486 548

Tabell 11 - Vann- og avløpsgebyrer for ulike næringsseiendommer ved gjeldende VA-forskrift

Årsgebyr ved ny forskrift	m3	Vann 2018	Avløp 2018	Totalt
Næring - 1 abn.gebyr + målt forbruk	150	5 015	4 720	9 735
Næring - 3 abn.gebyr + målt forbruk	650	19 780	18 895	38 675
Næring - 6 abn.gebyr + målt forbruk	2 000	56 133	54 363	110 495
Næring - 12 abn.gebyr + målt forbruk	4 500	124 103	120 563	244 665
Næring - 24 abn.gebyr + målt forbruk	13 000	342 905	335 825	678 730
Næring - 50 abn.gebyr + målt forbruk	35 000	901 813	887 063	1 788 875
Næring - 100 abn.gebyr + målt forbruk	100 000	2 513 875	2 484 375	4 998 250

Tabell 12 - Vann- og avløpsgebyrer for ulike næringsseiendommer ved ny VA-forskrift

Tabell 13 nedenfor viser gebyrdifferanser mellom ny og gjeldende VA-forskrift. Et negativt tall i tabellen under indikerer at næringsabonnentene betaler mindre ved ny enn ved gjeldene forskrift.

Differanser mellom ny og gjeldende forskrift	m3	Diff. Vann	Diff. Avløp	Totalt
Årsgebyr næring	150	-230	-163	-393
Årsgebyr næring	650	-2 270	-1 698	-3 968
Årsgebyr næring	2 000	-19 244	-15 258	-34 501
Årsgebyr næring	4 500	-53 650	-42 863	-96 513
Årsgebyr næring	13 000	-57 318	-42 125	-99 443
Årsgebyr næring	35 000	31 340	41 613	72 953
Årsgebyr næring	100 000	254 028	257 675	511 703

Tabell 13 - Differanser mellom gebyrer ved ny og gjeldende VA-forskrift

Simuleringen viser at næringsseiendommer som har lavt forbruk, kategori 1-5, vil betale mindre med ny forskrift enn ved gjeldende forskrift. Næringsseiendommer med høyere forbruk, tilsvarende kategori 6-7, vil betale mer ved ny enn ved gjeldende forskrift. Dettens skyldes blant annet at vektingen i gjeldende gebyrregulativ stopper opp ved 60 andeler, samt at man har høyere kubikkmeterpris i dette gebyrsimuleringsforslaget. Det er usikkerhet knyttet til gebyrsimulering fordi datagrunnlaget er mangelfullt, samtidig som vi ser at abonnenter med stipulert forbruk får lavere grunnlag som isolert sett burde ført til en høyere forbruksatts.

6 Arbeidsgruppen

Forslag til ny forskrift for vann og avløp er utarbeidet av teknisk enhet i Tinn kommune. EnviDan Momentum AS har vært sparringspartnere.

Målsetningen med arbeidet har vært å lage en forskrift som er rettferdig, tydelig og fleksibel. Rettferdig: Gebyrene skal gjenspeile de ulike brukergruppenes kostnadsnivå på best mulig måte. Tydelig: Forskriften skal være lett å lese og håndheve med klart og forståelig språk uten uklare, eller vanskelige, formuleringer. Flexibel: Forskriften henviser til årlige kommunestyrevedtak for gebyrenes størrelse.

Tinn kommune imøteser høringsvar.

Teknisk enhet, Tinn kommune